

ségek és eltérések nem jelentős mértéke miatt azonban a gyakorlat – a felhasználás szempontjából – nem tesz különbséget.

Sűrűség (kg/m ³):	
– abszolút szárazon:	320-490-560
– légszárazon (u=12%):	350-530-600
– frissen döntve:	580-680-780
Pórustérfogat (%):	68
Zsugorodás (%):	
– hosszirányú:	0,3
– sugárirányú:	5,5
– hűrirányú:	9,1
– térfogati:	14,9
Szilárdsági értékek (rostokkal párhuzamosan, MPa):	
– nyomó:	22-44-66
– hajlító:	39-90-125
– húzó:	23-85-145
– csavaró:	12,6-15,0-17,0
– nyíró:	4-4,5-6
– hasító:	
hűrirányú:	1,2
sugárirányú:	0,7
Ütő-hajlítószilárdság (J/cm ²):	5-13
Keményiség (Brinell, MPa):	
– oldal:	3-16-20
– bütü:	27-38-47
Statikus hajlító rugalmassági modulus (MPa):	5800-7400-17200

Kémiai tulajdonságok

Elemi összetétel (%):	
C:	49,4
O:	43,7
H és egyéb:	6,9
Kémiai összetétel (%):	
– cellulóz:	43,2-54
– hemicellulózok:	25,7
– lignin:	18,3-29,3
– gyanták, zsírok:	5-7
– extraktanyagok	
(alkohol-benzolos kivonás):	2,7-3,6
– emulgaletorok:	0,5-1,5
pH-érték:	5,2

Megmunkálási sajátosságok

Az elmúlt századokban a hársak hánca igen becses alapanyaga volt a kosár-, szőnyeg- és kötélfonásnak. Ezenkívül cipőt és ecsetet is készítettek belőle. E célra 20-60 éves fákat döntöttek ki, és a kérget 6-8 hétig áztatták meleg vízben. Ezután a héjkéregről leválaszthatóvá vált a jól fonható rostos háncsrész. E tevékenység ma már szinte teljesen feledésbe merült.

Az ezüst hárs mechanikai megmunkálása (felületkezelés, hámozás, gyalulás, marás, esztergályozás, faragás stb.) a faanyag csekély keménysége és szöveti homogenitása miatt igen kedvezően végezhető. Kiemelhető, hogy fája minden irányban kiválóan faragható,

ezért már a középkorban a faszobrászat legnemesebb anyagai között tartották számon.

Gőzölés után jól hajlítható, hámozható, késelhető. Sajnos a gőzölés hatására igen gyakoriak a színbeli elváltozások (foltosodás), ezért inkább a főzés javasolt. Problémamentesen, gyorsan és jól szárítható. Repedésre, vetemedésre kevésbé hajlamos, s így jól ragasztható, lakkozható, viaszolható. UV-sugarak hatására besötétedik, ezért a felületkezelésnél célszerű UV-védelemről gondoskodni.

Felhasználási területek

A faszobrászat, faesztergályozás Európa-szerte igen keresett fajtája. Felhasználják a bútorgyártásban, furnér- és rétegelt lemezek készítésére. Öntőmin-

ták, facipők, ládák, rajztáblák gyártására is alkalmas, valamint fontos ceruza-fa. Természetesen felhasználja a farost- és forgácslemezgyártás is. A papíriparban fagyapotként alkalmazható. Fiatal vesszőiből kosarakat fonnak, szenesített fája pedig kiváló rajzszén. Felhasználják még fajtékok és különböző fátömegcikk (pl. kefe- és ecsetnyelek stb.), valamint hangszerkészítés (pl. zongora- és orgonaépítés) céljára is. Rövid élettartama miatt építési célra, alacsony fűtőértéke miatt tűzifának nem javasolható.

A felsorolt széles körű felhasználhatóság is jól érzékelteti, hogy az ezüst hárs a jelenleginél nagyobb figyelmet érdemelne mind az erdőgazdálkodás, mind a fafeldolgozás részéről.

Szentantali vadásznapiok

A felvidéki 1200 fős kistelepülés, *Szentantál* legnevezetesebb épülete a 18. század közepén, barokk stílusban épült *Kobáry-kastély*, amelyet a következő században klasszicista stílusban átépítettek. Érdekessége az épületen megjelenő számmisztika szimbóluma – 365 ablaka, 52 terme, 12 kéménye, 7 árkádja és az évszakoknak megfelelő 4 bejárata volt (ami némileg módosult).

A nyilvánosság számára 1962-ben nyílt meg múzeumként – vadászati, halászati, faipari kiállítása, gazdag képzőművészeti, bútór- és porcelángyűjteménye van. Itt tartják a szlovák vadásznapiokat, a szent Hubertusz ünnepségeket.

Ebben az évben – szeptemberben – a háromnapos programnak három kiemelt eseménye volt: a *szent Hubertusz-napiok 20. évfordulóját* ünnepelték, a szervezett szlovák vadászat, a *Szlovák Vadászati Védegylet megalakulásának 90 éves történetére* emlékeztek és ünnepélyes for-

mában létrehozták a *Szlovák Vadászbölgységek Klubját*. A programban részt vett *Lebocsky Tibor*, a Szlovák Vadászakamara elnöke, *Marian Ciz*, a Szlovák Vadászmuzeum igazgatója, *Sona Supekova*, a vadászholgyek elnöke. Kitüntetések átadása és Hubertusz-mise emelte az ünnepségsorozat fényét. Hagyományos és újszerű formák kínáltak látni-, szórakozni valókat és kulináris örömekeket a közönségnek. Emlékermek kiadása, divatbemutató, vadászfelések vetélkedője, solymász-, kutyás-bemutató, horgászat színesítette a három napot, trófeakiállításban és barnamedvéről szóló előadásban részesülhettek az érdeklődők.

A többezres tömegben gyakran lehetett magyar szót hallani, a *MÚOSZ Erdészeti, Természetvédelmi és Vadászati Szakosztályának* tagjai pedig szakosztályi kirándulás keretében voltak részesei az ünnepségsorozatnak.

Fáczy Ödön